QVAESTIO MEDICA,

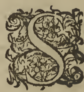
CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XXVI. MARTII,

M. DIONYSIO GVERIN DOCTORE MEDICO MODERATORE. 684.

Datúrne certum grauiditatis indicium ex vrina?

VICQVID excernitur siue vtile sit, siue inutile, crassum, tenue, vtriusque particeps in corpore humano, id redolet naturam & idæam partium vnde manat, per quas fluit, & quibus excipitur. Ita prouidè comparatum à natura, vt nulla pars vel perexigua, suo & peculiari careat excremento : cuius varietas pro coctionis, quæ perficitur insito cuiusque particulæ similaris temperamento, varietate nascitur. Quò fit, vt triplex emergat (cuius ineuitabilis est prouentus ab impotentia caloris natiui non ignei, sed cælestis, & proportione elemento stellarum respondentis,) triplicis coctionis excrementum. Prioris, quæ in ventriculo, in quo vermes non generantur, absoluitur, stercus est; in gracilibus quidem intestinis à defæcatiore chylo separatum, tandem in crassa, vt onus inutile deturbatum. Alterius, in hepate operâ sui parenchymatis, quando succus qui eò appulit, iam ebullit, fermentatur ac digeritur ad instar musti, triplex prodit superfluitas: bilis syncerior, ad vitam necessaria, in suum folliculum deponitur. Fæx & limus per ramum splenicum ad lienem defertur, vnde in ventriculum refluens appetitum stimulat, coctionem iuuat: deinde vrina per venas emulgentes in renes deriuatur. Tertiæ autem coctionis duplex excrementum per cæca cutis spiracula exspirat, exsudátque sordes & sudor, eandem cùm vrina habens materiam, & eundem generationis modum, cui ciendo nullum dicatum est medicamentum.

ED quorsum excrementa Medico, quem omnibus absolutum numeris raró reperiri existimamus, expendenda proponuntur? nisi vt ex ijs claram, obscuram constitutionis variæ in nobis latentis eliciamus cognitionem. Exinde nata signorum doctrina σημειωτικὴ appellata, pars Medicinæ dignissima, duas complectens partes, διαγνωστικὴν, προγνωστικὴν, in quarum ambitu totius θεραπευτικῆς cardo verritur. Illâ pars affecta, quinque modis cognosci solita, actionis læsione, excretis, situ, doloris proprietate, accidentibus proprijs : deinde morbi species & illius causa detegitur; hâc verò eiusdem euentus sagaci ingenio prædicitur. Hæc tamen absque illius adminiculo vix ac ne vix quidem stare potest; vt frustra quis & inuito Apolline ad augurandum de exitu morbi cuiuspiam se accingat, nisi comitem & sociam habeat διαγνωστικὴν. Nihilominus certior longè & constantior iudicatur dignotio quàm prænotio. Multa fallunt fugiúntque etiam longo vsu in artis operibus exercitatos. Sæpius natura morbificis oppressa causis, ac propemodum fatiscens, præter spem omnem resurgit : ideóque incertæ in morbis acutis prædictiones; incertiores in diuturnis, imò, quod frequens est, cùm omnia integræ valetudinis elucent argumenta, incertissimæ. Exurgit inde calumnia, inde dedecus: Certè, qui frequenter à scopo prædicendi aberrat, statim sibi detrahit fidem, nec parum de sua dignitate derogat. Γνώμη δ' ἀρίστη, μάντις, ἥτ' εὐβουλία.

XCREMENTORVM alia dignotioni inseruiunt, alia prænotioni; vtrique non minimum confert vrina; Quæ quamuis potiora de se præbeat præsentium ac futurorum indicia, quàm pulsus : imponit tamen haud raró & eludit Medici lynceis oculis iudicium; nihilque ferè, si cum vario linguæ colore comparetur, significat. Est enim γλῶσσα ὁμόχρους τῇσι προφάσεσι. Si quid patefacit aut indicat vrina, illud tantùm facit ratione partium vnde fluit, fluit autem à venis. Nam cùm hepatis & lienis habeatur excrementum ex materiâ potulentâ in venis & arterijs excoctâ & apparatâ, ab excrementitia bile tinctâ, à renibus insitâ virtute prolectatâ, in hisque tanquam in qualo percolata, postremò in vesicam per vreteres demissâ; Quid amabo? præter pepasmum aut cruditatem quatuor humorum in venoso genere contentorum, febres, aliósque morbos committentium, eorúmque procreatricis facultatis robur aut infirmitatem denuntiabit? Quippe quæ apud omnes audiat ὅρος τῶν κατὰ τὰς φλέβας χυμῶν. Itaque nugantur & fucum faciunt qui ab illâ certa & indubitata petunt auguria, vbi thorax, cerebrum aut vterus morbis obsidentur: vbi inuasit pestis, in qua θεῖόν τι, & ad cuius præcautionem vsus vrinæ pestiferus est; vbi sæuiunt febres purpuratæ, quibus venæ sectio semel atque iterum repetita multò magis succurrit, quàm bezaar, vnicornis, theriaca, & id genus cardiaca. Ceterùm in vrina considerantur liquor, & contenta: in liquore, consistentia, quantitas & qualitas: in contentis, sedimentum, enæorema, nubes: bullæ, ramenta, furfures, pili, arenulæ, pinguedo, sanguis, pus, vermes & cetera, quæ partim propria sunt & essentialia; partim aliena & adscititia.

TERVS autem velut diuina Fauissa, in qua naturæ thesauri conditi, vbi fuerit opus, depromantur: & quæ iure optimo merita sit, vt alterum animal appelletur: duplici tunicâ constans, inter vesicam & rectum intestinum decliuiore loco situs, nullas habens cellulas, vt in brutis; cùm semen virile, cuius est helluo, excepit, concepit, facta sensim menstrui sanguinis minimè virulenti accessione, fouit, miscuitque exactè, atque innata facultate in actum promouit: tunc omnes grauiditatis, vernâ magis quàm aliâ tempestate fieri facilis, numeros explet. Statim contrahit se & conniuet adeo spiritibus vndique in vnum coactis, vt ne acus quidem tenuissima subire possit: cuius, vt fermento tumentis, meatus quid habent cum renum & vesicæ meatibus commune? sed quid? in ipsius capacitate si saburra restagnat, vel in eius tubâ potiùs, difficulter admodum vrinæ in vesica iam factæ & collectæ permiscetur & confunditur. Nam quod à venis in ipsum bene moratum & constitutum confluit (est enim sentina corporis muliebris) potéstne per παλινδρομίαν ad venas superiores remeare, sicque in renes regeri? sed raró id contingit, neque naturæ cancellis circumscribitur. De his tantùm sermo, quæ κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἀεὶ ταὐτὰ ἐόντα ὁμοίως; legis & naturæ ductu. Ad hæc, nobilis virtus διαπλαστικὴ, cuius auspicijs fœtus formatur, absoluitúrque, suas dotes planè plenéque reseruat sibi peculiares, cum alijs partibus quæcumque sint nunquam communicandas; &, quicquid scriptum sit de fœtu in tuba vteri concepto & efformato, fabulæ. Sunt vnicuique quâ renibus & vesicæ, quâ vtero ductus & canales proprij, & inter se discrepantes. Excrementum ex his seorsim veniens omnino varium est, diuersásque διαθέσεων, quibus partes illæ occupantur, notas referens. perperam enim dixissent veteres; ὁμοίαν εἶναι δεῖ τὴν ἀπόρροιαν τῇ ὑποκειμένῃ οὐσίᾳ.

T erit posthac quisquam qui insigni fallacis istiusmodi inspectionis vrinarum ludibrio, longè valere iussa veterum Medicorum doctrinâ, mordicus teneat tunc vtero gestare mulierem (ne quidem per somnium visam, & dubiæ forsitan pudicitiæ) cùm vrina, qualis à Mauritanis describitur, apparet; si præterea aliquo tempore asseruata in vase probè operto gignat vermiculos: si misturâ vini albi referat elixarum fabarum iusculum. quibus signis & alijs, quæ isti iactant, cùm longè latéque pateant, & æquè soleant in vacuis & sanis, æquè in suppresione mensium, molæ gestatione, & in praua vteri diathesi, ac in prægnantibus obseruari, nullo pacto fidendum esse affirmamus. Eiusmodi autem commenta nunquam Principi Medicorum *cui doctior orbis submissis defert fascibus imperium*, in mentem venerant. A mensium suppresione si absint horror, febris cibique fastidium; si os vteri conniueat, & cetera concurrant, definit grauiditatem. sed &, vt firmior ea de re feratur sententia, consulit, vt dormituræ mulieri aqua mulsa propinetur, vt, si experiatur tormina, iam credatur concepisse. Amplius, ex colore vultus, variáque oculorum indole, & mammarum constitutione, ex positu & motu, an fœtus, & quinam geratur sexus, colligit. De vrinâ vt conceptus nuntiâ, ne ἐγὼ quidem; haud dubiè si quid vir solers, cui primam vrinarum in morbis obseruationem debemus, sciuisset certi inde erui posse, non omissurus. Eius vestigijs qui institerunt, ne exiguam grauiditatis vmbram in vrinâ agnouerunt; quos minimè latuit huius excrementi natura & prompta mutatio. Quid enim mutabilius & corruptioni obnoxium magis? à quouis affectu in ventriculo, visceribus, venoso genere, renibus & vesica delitescente, citò aliæ atque aliæ à seipsis redduntur vrinæ. hinc tenues & dilutæ, &c. hinc carunculis & furfure scatentes, hinc sabulosæ, non tam sociæ & consciæ calculorum vesicæ (nunquam vsu λιθοντριπτικῶν fatigandæ) quàm renum, persæpe prodeunt etiam in grauidis. quid de alijs multis quæ eduntur aut bibuntur, & quæ afficiunt animum? vrinæ colorem, consistentiam, eiúsque contenta immutant.

Ergo datur incertum grauiditatis indicium ex vrina. 131

Proponebat Lutetiæ GVIDO PATIN Bellouacus, Schol. Archid. Anno R.S.H. M.DC.XXVI.